

VAN Algemene Rekenkamer, team SDE+
DATUM 12 mei 2015
AAN De Vaste Kamercommissie EZ t.a.v. **mw. M. Franke**
c.c. het Ministerie van EZ t.a.v. dhr. P. Silvertant
BETREFT Uitgaven SDE+ en ODE

Tijdens de briefing op 16 april 2015 van het rapport 'Stimulering duurzame energieproductie (SDE+)' aan de Tweede Kamer zijn de volgende aanvullende vragen gesteld over de uitgaven van de SDE+ en de Opslag Duurzame Energie (ODE):

1. Welke verschillen zijn er tussen de te verwachten uitgaven zoals de minister van EZ heeft gecommuniceerd aan het parlement en zoals de Algemene Rekenkamer die inschat, en hoe zijn die te verklaren?
2. Wat betekent dit voor de Opslag Duurzame Energie?

1 Uitgaven en verplichtingen bij gelijkblijvend beleid

1.1 Uitgaven

Kort nadat het Energieakkoord was afgesloten heeft de minister van EZ aan de Tweede Kamer informatie gegeven over de te verwachten uitgaven in de periode 2013 t/m 2031.¹ Deze staat hieronder in de kolom 'Energieakkoord'. Wij hebben de periode beperkt tot 2015 t/m 2030 om beter aan te sluiten bij onze berekeningen.

De cumulatieve SDE+ uitgaven die wij op basis van ons onderzoek verwachten bij gelijkblijvend beleid (€ 28.688 miljoen) verschillen in totaal weinig van de verwachtingen van de minister (€ 28.460 miljoen). De ontwikkeling van de uitgaven door de jaren heen verschilt om twee redenen (zie verloop in figuur 1 en tabel 1).

In 2015 t/m 2024 voorzien we lagere energieopbrengsten en daardoor lagere uitgaven (zie pagina 24 van ons rapport). Dat heeft onder andere te maken met onderproductie en met uitval van projecten (pagina 40 van ons rapport). In de

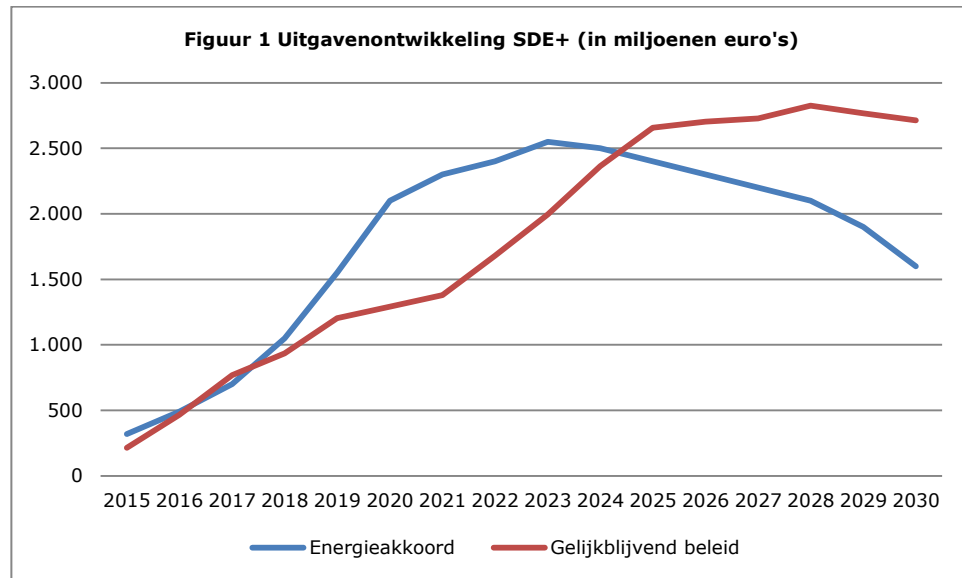
¹ Tweede Kamer, verslag schriftelijk overleg, TK vergaderjaar 2013–2014, 33 750 XIII, nr. 6 (beantwoording Kamervraag 254), d.d. 4 oktober 2013.

periode 2025 t/m 2030 verwachten wij juist hogere uitgaven dan de minister van EZ.

2/5

Dit komt doordat wij, net als in de Nationale Energieverkenning (NEV) 2014 wordt aangenomen, er van uitgaan dat het Rijk in de periode tot en met 2030 jaarlijks omvangrijke nieuwe verplichtingen blijft aangaan en de minister daar in de onderstaande uitgavenreeks nog geen rekening mee houdt.

1.2 Verplichtingen

De uitgaven stoppen niet in 2031. Als bijvoorbeeld in 2019 een subsidieaanvraag wordt goedgekeurd voor een windpark op zee, dan is eerst vier jaar ontwikkeling en aanleg nodig voor dit in bedrijf kan gaan. Vervolgens krijgt het, als het eenmaal stroom levert, vijftien jaar lang subsidie, dus t/m 2038. Met goedkeuring van de subsidieaanvraag neemt het Rijk uiteraard de verplichting op zich om de betreffende subsidies te betalen, maar de betalingen zelf beginnen pas als energie wordt geleverd. Het totaal aan verplichtingen levert een redelijke benadering op van het uiteindelijke totaal aan te verwachten uitgaven.²

Bij gelijkblijvend beleid verwachten wij dat het Rijk voor de SDE+ vanaf de openstelling van de regeling in 2011 t/m 2023 verplichtingen aangaat van € 58,9 miljard.

² Onze verplichtingenberekeningen zijn net als de verplichtingen van EZ gebaseerd op de basisenergieprijs. De hoogte is gebaseerd op een vraag- en aanbodmodel dat rekening houdt met praktijkfactoren, zoals bijvoorbeeld de beperkte beschikbaarheid van kwalitatief goede biomassa. De uitkomsten zijn dus exclusief een eventuele boekhoudkundige compensatie voor onderproductie, afhankelijk van de wijze waarop een dergelijke compensatie zou worden vormgegeven.

Omdat de minister van EZ geen meerjarige verwachtingen van de verplichtingen in de begroting meeneemt, is een directe vergelijking met onze berekeningen niet mogelijk. 3/5

2 Uitgaven en verplichtingen bij extra beleid om de doelen te halen

2.1 Uitgaven

Zoals we in het rapport aangeven, is het mogelijk om de doelen voor hernieuwbare energie voor 2020 en 2023 te halen door een versterking van de SDE+, maar zijn hiervoor extra uitgaven nodig. De totale kasuitgaven in de periode 2015 t/m 2030 bedragen € 38.448 miljoen als alleen projecten in Nederland worden gefinancierd. Bij openstelling voor projecten in het buitenland zouden de uitgaven in 2015 t/m 2030 € 35.767 miljoen bedragen als men de doelen voor hernieuwbare energie wil bereiken. Dat is € 2.681 miljoen minder dan bij doelrealisering zonder openstelling voor het buitenland.

	EZ ³	Algemene Rekenkamer ⁴		
	Energieakkoord	Gelijkblijvend beleid	Doelrealisering zonder buitenland	Doelrealisering met buitenland
2015 SDE+	320	215	215	215
2016 SDE+	490	465	465	465
2017 SDE+	700	767	767	767
2018 SDE+	1.050	935	974	974
2019 SDE+	1.550	1.204	1.840	1.840
2020 SDE+	2.100	1.291	2.472	2.248
2021 SDE+	2.300	1.379	2.524	2.294
2022 SDE+	2.400	1.679	2.643	2.423
2023 SDE+	2.550	1.996	2.737	2.493
2024 SDE+	2.500	2.364	3.101	2.856
2025 SDE+	2.400	2.657	3.389	3.141
2026 SDE+	2.300	2.703	3.432	3.182
2027 SDE+	2.200	2.727	3.454	3.202
2028 SDE+	2.100	2.827	3.556	3.297
2029 SDE+	1.900	2.766	3.469	3.214
2030 SDE+	1.600	2.713	3.410	3.156
Totaal	28.460	28.688	38.448	35.767

³ Tweede Kamer, verslag schriftelijk overleg, TK vergaderjaar 2013–2014, 33 750 XIII, nr. 6 (beantwoording Kamervraag 254), d.d. 4 oktober 2013.

⁴ Modelberekeningen door ECN in opdracht van de Algemene Rekenkamer, 2014.

2.2 Verplichtingen

4/5

Om door versterking van de SDE+ de doelen voor hernieuwbare energie voor 2020 en 2023 te realiseren moet het Rijk daar bovenop extra verplichtingen aangaan. Deze bedragen € 12,8 miljard als de regeling niet wordt opengesteld voor projecten in het buitenland en ongeveer €9,3 miljard als dit wel gebeurt (zie pagina 49 van ons rapport).

3 Opslag Duurzame Energie

Het kabinet wil de uitgaven aan de SDE+ dekken met de inkomsten van de Opslag Duurzame Energie (ODE). De hoogte van de ODE wordt van tevoren vastgesteld op een niveau waarbij de verwachte opbrengst gelijk is aan de verwachte SDE+ uitgaven. Bij gelijkblijvend beleid verwachten wij een ODE van € 120 in 2020. De jaarlijkse inkomsten en uitgaven zullen in de praktijk overigens uiteenlopen, omdat de ODE niet voortdurend wordt aangepast aan de uitgavenrealisatie.

Voor onze berekening van de ODE hebben wij ons gebaseerd op het rekenmodel van EZ. Daarbij worden de uitgaven aan de SDE+ gelijkelijk verdeeld over huishoudens en bedrijven. Dit resulteert in een ODE van € 9,2807 per huishouden (inclusief 21% BTW) voor iedere € 100 miljoen aan SDE+ uitgaven. De ODE is een gemiddelde voor alle huishoudens. De mate van energiebesparing bij huishoudens heeft geen effect op de gemiddelde opslag, omdat de totale opslag voor alle huishoudens gelijk blijft (namelijk 50% van de SDE+ uitgaven). Hoogstens wordt de ODE anders verdeeld over verschillende soorten huishoudens. Een wijziging in het aantal huishoudens zou uiteraard wel een effect hebben op het gemiddelde, maar hierop wordt niet geanticipeerd in de berekeningen.

Op basis van de voornoemde uitgaven en berekeningswijze komt de ODE in de verschillende scenario's uit zoals in de onderstaande tabel. In ons rapport vormen de scenario's 'gelijkblijvend beleid' en 'doelrealisering zonder buitenland' de brongegevens voor de grafiek op pagina 48.

	EZ	Algemene Rekenkamer		
	Energieakkoord	Gelijkblijvend beleid	Doelrealisering zonder buitenland	Doelrealisering met buitenland
2015 SDE+	30	20	20	20
2016 SDE+	45	43	43	43
2017 SDE+	65	71	71	71
2018 SDE+	97	87	90	90
2019 SDE+	144	112	171	171
2020 SDE+	195	120	229	208
2021 SDE+	213	128	234	213
2022 SDE+	223	156	245	225
2023 SDE+	237	185	254	231

2024 SDE+	232	219	288	265
2025 SDE+	223	247	315	292
2026 SDE+	213	251	319	295
2027 SDE+	204	253	321	297
2028 SDE+	195	262	330	306
2029 SDE+	176	257	322	298
2030 SDE+	148	252	316	293